

Kırsal Çevre BÜLTENİ

KIRSAL ÇEVRE ve ORMANCILIK SORUNLARI ARAŞTIRMA DERNEĞİ - HAZİRAN 2006

"Doğu Karadeniz Bölgesindeki Yüksek Dağ Ormanı Ekosistemlerine Zarar Verebilen Ekonomik, Toplumsal, Kültürel, Teknik Nedenlerin Belirlenmesi ve Önlenmesine Yönelik Yayım Etkinlikleri" projesi sonuçlandırıldı

Öncelikle, "*yüksek dağ ormanı ekosistemleri*" olgusunun, başta ormancılık yönetimi olmak üzere ilgili kamuoyunun gündemine getirilmesi ve giderek de bu alanda, bilimsel olarak anlamlı kavramsal çerçevenin oluşturulmasına katkıda bulunmak amacıyla yürütülen Proje kapsamında aşağıda özetlenen çalışmalar yapıldı:

Birinci Aşama: Araştırma

Bu aşamada, "*yüksek dağ ormanı ekosistemlerinin*" ayırt edici yapısal özellikleri ile bu ekosistemler üzerinde etkili olan süreçler, uygulamalar ve eylemlerin belirlenmesine yönelik yayın tarama çalışmaları yapıldı. Bu amaçla, KTÜ ve KÜ Orman Fakülteleri, Trabzon ve Artvin Orman Bölge Müdürlükleri başta olmak üzere Bölgedeki ilgili kurum ve kuruluşlardaki bilim adamı, araştırmacı, yönetici ve uzman teknik personelle çeşitli düzey ve biçimlerde görüşmeler yapıldı; bilgi, görüş ve önerileri alındı. Öte yandan, bu aşamada ayrıca, yöre halkı ile gezginlere yönelik afiş, poster, el kitapçığı vb yayınlar hazırlanarak dağıtıldı.

İkinci Aşama: Soruşturma

İlk aşamada üretilen bilgilerin ışığı altında Bölgedeki orman bölge ve işletme müdürlükleri ile orman işletme şefliklerinde; il çevre ve orman müdürlüklerinde görev yapan yönetici ve teknik personele yönelik bir soruşturma yapıldı; soruşturma sonuçları ve geliştirilen öneriler Orman Genel Müdürlüğü'ne, orman fakültelerine gönderildi ve KIRSAL ÇEVRE YILLIĞI 2005'te yayımlandı.

Üçüncü Aşama: Yayım

Bu aşamada; konuyla ilgili değinilerin yer verildiği takvimler ve kartpostallar hazırlanıp ilgili hedef kitleye

Trabzon ve Artvin'de gerçekleştirilen panellerden birer görünüm.

dağıtıldı. Ayrıca Artvin ve Trabzon'daki orman fakülteleri ve orman bölge müdürlükleriyle işbirliği yapılarak konuyla ilgili üç panel gerçekleştirildi; panellere yöredeki OR-KOOP üyesi orman köylüleri ile gönüllü kuruluş temsilcilerinin de katılmaları sağlandı.

Dernek büromuzun da içinde yer aldığı Öz-Ok Apartmanı farklı mimarisıyla dikkat çekici.

Taşındık

Derneğimiz yıllardır "Bestekar Sokak, No: 24/4, Kavaklıdere-Ankara" adresinde çalışmalarını sürdürüyordu. 2006 yılı başlarında binamızı, dolayısıyla da adresimizi değiştirdik; iki bina öteye taşındık. Yeni adresimizde sadece "No" bölümü değişti; 30/8 oldu. Eski yerimizi bilenler yeni yerimizi bulmakta kesinlikle zorlanmayacak. Kızılay tarafından gelenler 50 m daha fazla, Çankaya tarafından gelenler 50 m daha az yürüyecek, o kadar... Bekleriz.

"DÜNYA ORMANCILIK GÜNÜ"nü KUTLAMADIK

Basın açıklaması

Bilindiği gibi "21 Mart", tüm Kuzey Yarımkürede "Dünya Ormanlık Günü" olarak değerlendiriliyor. Çünkü, gezegenimizin hızla ormansızlaşması karşısında ormancılık uğraşısının önemi giderek daha artıyor. Ülkemizde ise, tam tersi bir süreç yaşanıyor; ormancılık önemini hızla yitiriyor: siyasal iktidarların ormanlarımızı ve ormancılığımızı partizanca amaçlarla kullanma eğilimleri, yönetsel aymazlıklar, orman çalışanlarının üzerindeki baskılar, orman köylülerinin yoksulluğu, kamuoyunun yanlış ormancılık politikaları ve uygulamaları karşısındaki ilgisizliği sürüyor. Bu nedenlerle aşağıda imzaları bulunan ormancılık kuruluşları olarak bizler, "Dünya Ormanlık Günü"nü kutlamıyoruz ve aşağıdaki gerekçeleri bir kez daha kamuoyunun bilgisine sunuyoruz.

Ülkemizde, tümüne yakın bir kısmı devlet mülkiyetinde olan "orman" sayılan alanlar, ülke alanının % 26'sını oluşturuyor ve 1937 yılından bu yana devlet tarafından korunmaya, geliştirilmeye ve işletilmeye çalışılmaktadır. Ancak, biyolojik çeşitlilik düzeyi son derece yüksek olan ormanlarımızın;

- kadastrası henüz sonuçlandırılmamıştır;
- sahip olduğu doğal zenginliklerin nitelik ve niceliği tam olarak bilinmemektedir;
- yapısal özelliklerinde çeşitli dış etkilerle meydana gelen değişiklikler izlenememektedir;
- yönetilme amaçları yersel olarak ayrıntılı biçimde belirlenmemiştir;

Öte yandan, yürürlükteki ormancılık anlayışı, yurttaşlarımızın ormanlardan sağlanabilecek ürün ve hizmetlere yönelik gereksiniminin yeterince ve devamlı olarak karşılanabilmesine olanak verebilecek verimli, ekonomik ve etkili bir yönetsel yapıya sahip değildir. Ek olarak, son yıllarda ormancılık çalışmalarının da kamu hizmeti olarak görülmemesine yönelik yaklaşımlar egemenleşmiştir. Bu nedenlerle, ülkemizde ormancılık, kamu hizmeti alanı olmaktan çıkarılmaktadır. Çünkü, bu yapıda;

- karar süreçleri hiçbir düzlemde demokratikleştirilmemektedir;
- kamu çalışanlarının işlendirilmesinde keyfîlik ve partizanlık, belirleyici olmaktadır;
- ağaç kesme ve tomruklama işlerindeki çağdışı

çalışma koşulları değiştirilmemiştir;

- temel ormancılık çalışmalarının özelleştirilmesine yönelik düzenleme ve uygulamalar giderek yaygınlaştırılmaktadır;

- "devlet ormanı" sayılan alanların, başta turizm ve madencilik olmak üzere ormancılık dışı amaçlarla kullanımlara tahsis edilmesi, kapsamı daha da genişletilerek sürdürülmekte; "özel orman" statüsünde orman yetiştirmeleri için yerli ve yabancı özel kişi ve kuruluşlara devredilmesi uygulamaları daha da kolaylaştırılmaktadır;

- kent ormancılığı", "devlet ormanı" sayılan arazilerindeki kamusal rantlarının devredilmesine yol açan bir işleyiş içinde uygulanmaktadır;

- devlet orman fidanlıkları, eğitim tesisleri, binalar, araziler vb kamusal varlıklar satılmakta; avlular, milli park ve tabiat parkları, orman içi dinlenme yerleri kiralanmakta; kamuoyunda kısaca "2 B arazileri" olarak anılan yerlerin işgalcilerine devredilmesine yönelik anayasal ve yasal düzenleme çabaları sürdürülmektedir;

- Orman-Köy İlişkileri, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlükleri ile araştırma enstitüleri, devlet orman işletmeleri vb işlevsel ve temel ormancılık birimleri kapatılmaktadır;

- Sayılara artan, ancak, giderek yetersizleşen yüksek ormancılık öğretim kurumlarını bitirenlerin tümüne yakın bir kesimi ıssızlar arasına katılmakta; buna karşılık temel ormancılık birimlerinde yeterli sayıda teknik personel işlendirilmemekte ya da "yevmiyeli kadroda" sağlıklı ve

güvencesiz olarak çalıştırılmaktadır;

Bu koşullarda ormanlarımızın gerektiği gibi korunabilmesi, iyileştirilebilmesi ve işletilebilmesi güçleşmekte, çoğu durumda olanaksızlaşmaktadır. Oysa, varlığı ve yokluğu tüm canlıları doğrudan etkileyebilen orman ekosistemleri, kamusal zenginliklerimizdir; hepimizindir. Ormanlarımızın korunmasına yönelik duyarlılıklarını her fırsatta sergileyen yurttaşlarımızın bu gerçeği göz önünde bulundurmaları; ormancılığımızın içinde bulunduğu koşulları ve ormanlarımıza zarar veren ormancılık uygulamalarını da tartışma gündemlerine almaları gerekmektedir. Yüzelli yılı aşkın bir geçmişe sahip olan ormancılığımız, ancak bu gerek yeterince yerine getirilebildiğinde daha da etkili çalışmalar yapabilecektir. Ne var ki, yurttaşlarımızın çoğunluğu henüz bu gerçeğin ayırıcısında değildir. Dolayısıyla, siyasal iktidar da ormancılığımızın her türlü bilgi ve insan birikimini görmezlikten gelebilmekte, kamusal varlıklarının elden çıkarılmasına yönelik düzenlemeleri ve uygulamaları kolaylıkla yapabilmektedir.

Bu koşullarda "Dünya Ormanlık Günü"nü "kutlanmasını" anlamlı bulmuyor ve kutlamıyoruz.

Yurttaşlarımızın bilgisine sunarız.

Saygularımızla.

Türkiye Ormanlılar Derneği

Türkiye Ormanlık Kooperatifleri Merkez Birliği

Tarım, Ormancılık ve Hayvancılık İşkolu Kamu Çalışanlar Sendikası

Orman İşçileri Sendikası

Orman Teknikerleri Derneği

Türkiye Tabiatını Koruma Derneği

Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği

Emekli Ormanlılar Derneği

Orman Muhafaza Memurları ve Emeklileri Dayanışma Derneği

Yeşil Türkiye Ormanlılar Derneği

"Çocuklara Nasıl Bir Doğa Eğitimi?" çalıştayı gerçekleştirildi...

Derneğimizce, 24 Aralık 2005 tarihinde TMOBB Makine Mühendisleri Odası'nın lojistik desteğiyle "Çocuklara Nasıl Bir Doğa Eğitimi?" çalıştayı gerçekleştirildi. Alanında bir ilk olan çalıştaya 50'nin üzerinde çağrılı uzman katıldı. Çalıştaya, ülkemizde bu konuda yapılmış çalışma ve yaşanan deneyimlerden yola çıkılarak, "neden ve nasıl bir doğa eğitimi?", "kaç yaş grubuna nasıl bir eğitim?", "nerede yaşayan çocuklara nasıl bir eğitim?" gibi sorulara yanıt arandı. Özellikle doğa eğitiminin tanımına ve kapsamına ilişkin yoğun tartışmalar yaşandı. Bu tartışmalar, bu konuda farklı yaklaşımlar ve düşüncelerin olduğunu ortaya koyarak; ortak bir zeminde buluşmak için çaba gösterilmesinin gerekli olduğunu ortaya çıkardı. Çalıştayı kitapçık olarak yayımlanması çalışmaları sürdürülüyor..

Kıbrıs Vadisi'nde "doğa eğitimi"

"Çocuklara Nasıl Bir Doğa Eğitimi" çalıştayı Hacettepe Üniversitesi (HÜ) Eğitim Fakültesi'nden katılan Araştırma Görevlisi Sevilay Atmaca'nın önerisi ile bir uygulama gezisi yapıldı. Uygulama alanı olarak "1. Derece Doğal Sit" ilan edilen, Kızılay'a 20 km uzaklıktaki Kıbrıs Vadisi seçildi. 16 nisan 2006 Pazar günü gerçekleştirilen geziye HÜ Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Bölümü öğrencileri ve Derneğimiz üyelerinden 23 kişi katıldı. Gezide; alanın doğal bitki örtüsü, tarım alanları, jeolojik yapı, sulak alanlar, tatlı su kaynakları ve tarihsel kalıntılar incelendi; gürültü, yer sarsıntısı ve yoğun toz oluşturma gibi olumsuzluklara yol açan taşocaklar ile kaçak avcılık konularında gözlemler yapıldı.

Gezi bitiminde Kıbrıs Köylüleri Dayanışma Derneği salonunda toplanıp, katılanların izlenimleri alındı, değerlendirmeler yapıldı. Geleceğin fen bilgisi öğretmeni adayları, "çocuklara nasıl bir doğa eğitimi" verilmesi gerektiği üzerine ilk deneyimlerini yaşadılar.

"Orman Ekolojisi Okulu" çalışmaları tamamlandı

Anımsanacağı gibi, geçen yıla değin "Dendroloji (Ağaçbilim) ve Orman Ekolojisi Okulu" olarak yürütülen etkinliğimizin artık iki bölümlü olarak yürütülmesinin daha yararlı olabileceğini düşünmüş ve geçen yıl da etkinliği "Dendroloji (Ağaçbilim) Okulu" ve "Orman Ekolojisi Okulu" olarak ikiye ayırmıştık. Etkinliğin geçtiğimiz yıl bahar aylarında gerçekleştirilen ilk bölümünden sonra bu yılın ilk aylarında da "Orman Ekolojisi Okulu" çalışmalarını gerçekleştirdik. Geçen yıl gerçekleştirilen "Dendroloji (Ağaçbilim) Okulu" katılımcılarının katılabildiği etkinliğe ilgi düzeyi düşük oldu. Böylece, etkinliğin "Dendroloji (Ağaçbilim) Okulu" boyutunun daha çok ilgi gördüğü, dolayısıyla ayrılmasının yararlı olacağı yönündeki kararımızın ne denli yerinde olduğu da kanıtlandı.

"Orman Ekolojisi Okulu" çalışmaları bu yıl sonbahar aylarında yapılacak.

Dendrololi Okulu-2006

Derneğimizin kurumsallaşmış etkinliklerinden Dendroloji (Ağaçbilim) Okulu, bu yıl 27 Mayıs 2006 - 24 Haziran 2006 tarihleri arasında gerçekleştiriliyor. Evet bu yıl 15. dönemimiz. Bu kez katılımcıların Derneğimize gelerek kayıt olmalarını istedik ve 120 kişi okulumuza gönüllü öğrenci oldu. Okulumuzun teorik dersleri yine Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu'nun (Kızılay/Fevzi Çakmak-1 Sokak) Konferans Salonunda veriliyor. 5 hafta boyunca, Cumartesi günleri gerçekleştirilen derslerin ardından Ankara'nın değişik parklarında (Seğmenler Parkı, Kurtuluş Parkı ve AÜ Fen Fakültesi Bahçesi) eğitimler eşliğinde uygulama gezileri düzenleniyor. Onbeşer kişilik gruplara ayrılan öğrencilere, 3 hafta boyunca belirli bir parktaki belirli bir ağaç/ağaççık hakkında her türlü bilgiyi toplama ödevi veriliyor. Ödevin sunum biçimi ve içeriği konusunda özgür olan gruplar son derece yaratıcı ödev sunumları yapıyorlar.

Dendroloji Okulunda işlenen başlıca ders konuları ise; Ekoloji ve Ekosistemler ile Türkiye'deki Bitki Örtüsü Bölgeleri (fitoco rafik bölgeler), Canlılar Alemi -

söylesiler

Bir dönem süregelenleştirdiğimiz "Çarsamba Söylesileri"ne geçen yıl son vermiştik. Ancak, düzenli olmasa da, Derneğimizin Hıfzı Veldet Velidedeoğlu İsliginde söylesiler düzenliyoruz. Derneğimiz Üyelerinden Sami Evli, Zehra Satar ve Ferruh Fatih Albayrak derneğimizi temsil ve farklı zamanlarda REC Türkiye'nin (Regional Environment Centre for Central and Eastern Europe / Orta ve Doğu Avrupa için Bölgesel Çevre Merkezi) düzenlediği "Genç Çevreciler" eğitimlerine katıldılar. Bu eğitimlerde edinilen bilgileri paylaşmak amacıyla Sami Evli 2 Mart 2006'da "Stratejik Planlama", Zehra Satar 9 Mart 2006'da "Proje Yönetimi" ve Ferruh F. Albayrak 16 Mart 2006'da "Gönüllülük ve Çatışma Çözme" konularında Derneğimizin Hıfzı Veldet Velidedeoğlu İsliginde birer sunum yaptılar.

29 Mart 2006 tarihinde Derneğimiz üyesi Doç. Dr. Yücel Çağlar'ın "Yüksek Dağ Ormanı Ekosistemleri Evreninde Durum Nedir?"

3 Nisan 2006 tarihinde Nuran Talu'nun (Küresel Denge Derneği Başkanı) "Türkiye'de AB Çevre Uyumunu, AB Çevre Politikalarının Türkiye'ye Yansımaları"

7 Haziran 2006 tarihinde Prof. Dr. Leziz Onaran'ın (NUSHED- Nükleer Savaşın Karşı Sağlıkçılar Derneği Başkanı) "Nükleer Tehlike Karşısında İnsan Davranışları" konulu sunumları söylesi ortamında gerçekleştirildi.

Sınıflandırma - İsimlendirme ve Dendrolojiye (Ağaçbilim) Giriş, Açık Tohumlu (Gymnospermae) Ağaç ve Ağaççıklar, Kapalı Tohumlu (Angiospermae) Ağaç ve Ağaççıklar, Ağaç ve Ağaççıkların Kültürümüzdeki Yeri, Canlı Ağaç ve Ağaççık Örneklerinin Yerinde ve Yeri Dışında Korunması - Sergilenmesi

Bu yıl Dendroloji Okuluna "tanışma" oyunlarıyla başladık. Son oyun ise her gruba verilen bir ekolojik olgu ya da olayın sessiz tiyatro ile diğer gruplara anlatılması... Gruplar kendi senaryolarını kendileri hazırlıyor ve sunuyorlar. Gerçekten de yaratıcı, eğlendirici ve zevkli oyunlar çıktı ortaya...

"KIRSAL ÇEVRE YILLIĞI 2005" çıktı

2000 yılından beri her yılın sonunda yayımladığımız Kırsal Çevre Yıllığı'nın 6. cildi (2005 sayısı) çıktı. İlgilileri var mıdır / yok mudur, varsa kaç kişidir, bilemiyoruz. İlk sayısından beri bizim belirleyip gönderdiklerimizin dışında yeni hiçbir kişi ve kuruluştan istek gelmiyor. Örneğin bu yıl, maddi kısıtlar nedeniyle orman işletme müdürlüklerini dağıtım listemizden çıkardık; kimse de merak edip sormadı, "neden gelmedi" diye. Kırsal Çevre Yıllığı'nın geleceğine ilişkin köklü kararlar vermemiz gerektiğinin ayırındayız. Siz ne önerirsiniz?

"Yüksek dağ orman ekosistemleri"nin dosya konusu olarak işlendiği Yıllık'ta yer alan makaleleri "ilgilenebileceklerin" bilgisine sunuyoruz.

Sof Dağı (Gaziantep) Yöresindeki Bazı Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri ve Mahalli Adları / **Ergün ÖZUSLU**, Kültür Turizminin Yerel Kimlik ve Peyzaj Değerlerine Etkisi / **Yard. Doç. Dr. Aysel USLU - Araş. Gör. Tuğba KİPER (DOKUMACI)**, Akdağ Tabiat Parkı Koruma ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Planlaması / **Doç. Dr. Şükran Şahin - Dr. Figen Dilek - Araş. Gör. Işıl Çakıcı - Dr. Pınar Köylü**, Doğal Sit Olgusu (Ege Bölgesi Kıyı Kesimi Deneyimleri Uyarınca) / **Doç. Dr. Bahar ZAFER - Prof. Dr. Bülent ÖZKAN - Doç. Dr. Adnan KAPLAN**, Sürdürülebilir Peyzaj İçin Alternatif Bir Uygulama: Yapay Sulak Alanlar / **Yrd. Doç. Dr. Sevgi YILMAZ - Arş. Gör. Zöhre BULUT - Arş. Gör. Nalân DEMİRCİOĞLU YILDIZ**, Başkent'in Vadilerinden Doğa Eğitiminde Yararlanma Olanakları / **Ahmet DEMİRTAŞ**, Doğu Karadeniz Bölgesi Yüksek Dağ Ekosistemlerine Silvikültürel Bakış / **Doç. Dr. İbrahim TURNA**, "Yüksek Dağ Ormanı Ekosistemleri" Ormancılığımızın Gündeminde Ne Denli ve Nasıl Var? / **KIRSAL ÇEVRE**, "Doğu Karadeniz Bölgesindeki Yüksek Dağ Orman Ekosistemlerine Zarar Verebilen Ekonomik, Toplumsal, Kültürel ve Teknik Nedenlerin Belirlenmesi ve Önlenmesine Yönelik Yayım Etkinlikleri" Projesi / **KIRSAL ÇEVRE**, Bir Mektubumuz Var, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve Ormancılık / **İsmet ÖZTUNALI**, Bir Rapor ve Ülkeye Getirdiği Sonuçlar / **Yrd. Doç. Dr. Ahmet TOLUNAY**, 22.IUFRO DÜNYA KONGRESİ "BRISBANE KARARLARI"

Akcağaçlar, ardıçlar ...

Gecen sayımızda, Derneğimiz üye ve gönüllüleriyle bir çalışma başlattığımızı duyurmştuk: "Türkiye'nin orman ekosistemlerinde görülen ağaç ve ağaççıklara ilişkin bilgi veri tabanının oluşturulması" Bu çalışmada öngörülen 300'e yakın ağaç ve ağaççığın tamamını ele almak için destek bulamadığımızdan, kapsamını daralttık. Türkiye'de tür sayısı açısından varsıl, ancak hakkında yapılan çalışmalar açısından yok-sul diyebileceğimiz iki cinsi ele alıyoruz: Akcağaçlar ve ardıçlar. Hemen hemen her persemb Derneğimizde ilgili arkadaşlar toplanarak, bu iki cinsle ait türlerin, alt türlerin ve çeşitlere ilişkin her türlü bilgiyi gözden geçirerek, derliyoruz. Bugüne değin boylu-ardıç (Juniperus excelsa) ve katranardıç (Juniperus oxycedrus) veritabanı oluşturuldu. Çalışma tamamlandığında gerek web sayfamızdan gerekse (olanak sağlandığında) kitap olarak kamuoyunun bilgisine sunulacak Ağaç ve ağaççıklara meraklı tüm ilgilileri de çalışmamıza davet ediyoruz...

kitap

"Ekoloji, Doğal Yaşam Dünyaları ve İnsan"

Prof. Dr. Necmettin ÇEPEL

İÜ Orman Fakültesi'nde uzun yıllar öğretim üyeliği yapan Prof. Dr. Necmettin ÇEPEL, bu kurumdaki görevini sonladıktan sonra da alanında seçkin ürünler vermeyi sürdürüyor. Sayın Çepel'in son kitabı "Ekoloji, Doğal Yaşam Dünyaları ve İnsan" Derneğimizin de katkısıyla Palme Yayınevi tarafından yayımlandı. Yapıt, ilgilenen yurttaşlarımızın ekoloji alanında ulaştıkları bilgi düzeylerinin yükselmesine katkıda bulunabilecek bir içeriğe sahip. Özellikle ilgili alanlarda öğretim yapan öğrenciler, "Ekoloji, Doğal Yaşam Dünyaları ve İnsan"la birlikte, çokça yararlanabilecekleri bir başvuru kaynağına daha sahip olabilecek.

Kırsal Çevre BÜLTENİ

Üç ayda bir yayımlanır.

Kırsal Çevre ve Ormanlık Sorunları Araştırma Derneği Adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Salih USTA
Yayın Kurulu : Bülent GÜLÇUBUK, Yıldırım LİSE, Yücel ÇAĞLAR
Adres : Bestekar Sokak, Özok Apt., No: 30/8 Kavaklıdere/ANKARA
Mektup : P.K. 210, 06693 Kavaklıdere
Tel/Faks : 0 312 425 94 14
Web : www.kirsalcevre.org.tr
e-posta : kirsalcevre@kirsalcevre.org.tr